

Referat af dialogforummøde om vandløb den 11. november 2019

Team Vand og Natur
Telefon 72 56 27 58

Deltagere

Sagsnr. 12/14304
11. November 2019

- Birgitte Garde (Dansk Ornitologisk Forening)
- Erik Nielsen og Søren Hansen (Fredensborg Vandløbslav)
- Hans Pedersen og Carsten Ryby (Nivå lystfiskerforening)
- Peder Johansen (Danmarks Naturfredningsforening)
- Kasper Morthorst (Nordsjællands Park og Vej)
- Karen Tommerup, Morten Riel Sørensen og Claus Matzen (Fredensborg Kommune, Team Vand og Natur)

Dagsorden

1. Velkomst og præsentationsrunde
2. Husk Høringer af tilladelser og Dispensationer
3. Årets opmålinger og Oprensninger
4. Årets vedligeholdelse
5. Vandløbsteori
6. 10 cm tolerance kort med dyrkningsbare arealer
7. Vandråd
8. Status for vandplansprojekter
9. Eventuelt

Ad pkt. 1

Dagsordenen blev kort præsenteret og gennemgået.

Ad pkt. 2

Vandløbslavet vil gerne orienteres om høringer og tilladelser på lige fod med andre foreninger som DOF, DN og sportsfiskeren. Søren fortalte, at vandløbslavet gerne vil ændre deres vedtægter, således, at de også omfatter beskyttelse af miljøet. Søren oplyste, at vandløbslavet er villige til at ændre vedtægterne på den førstkommende generalforsamling, hvis der er behov for det. Claus oplyste, at kommunen allerede efterstræber at sende tilladelser og dispensationer, der omhandler de offentlige vandløb i høring hos vandløbslavet og resten af dialogforummets medlemmer. Dem der har jord ned til vandløbet får besked direkte, når der skal laves projekter, hvor de er grundejere.

Ad pkt. 3

Claus gennemgik de oprensninger, der er foretaget i år, det drejer sig primært om mindre oprensninger (punktvis). Der var ingen kommentarer til oprensningerne. Søren fortalte om en bæltmaskine der kan flyde, og som han gerne ville se i aktion.

Ad pkt. 4

Årets vedligeholdelse.

Generelt:

Vedligeholdelsen starter med en forårsgennemgang i starten af sæsonen.

Vandløbene gennemses for f.eks. dæmninger, nedfaldne grene og væltede træer. Herefter starter grødeskæringsæsonen (se efter skema på kommunens hjemmeside: <https://www.fredensborg.dk/borger/vand-og-natur/vandloeb>).

Kasper fortalte, at der havde været meget grøde i vandløbene i starten af sæsonen og mindre sidst på året. Oprensningerne blev afsluttet den 11. november 2019 med den sidste oprensning i Usserød Å. Claus tilføjede, at lodsejere er blevet orienteret om oprensningerne langs med vandløbet på forhånd. Lodsejere har mulighed for at kontakte Kasper fra NSPV, hvis de har spørgsmål til oprensningen. Claus indskød i den forbindelse, at man skal være opmærksom på, at hegn langs vandløbene skal sættes minimum 1 meter fra vandløbskanten. Faste hegn som f.eks. Karlebohegn skal stå minimum 8 meter fra vandløbskanten. Vandløbskanten er der, hvor terrænet knækker. Det bliver skrevet ind i det nye fællesregulativ, at der skal være et led i hver ende af en hegning langs med åen, så maskinerne kan køre igennem ved drift og vedligeholdelsesopgaver.

Erik spurgte til, hvor langt et elektrisk hegn skal være fra kronekant. Claus oplyste, at det skal stå minimum 1 meter fra vandløbskanten, men at maskinerne oftest godt kan række hen over et almindeligt trådhegn i forbindelse med vedligeholdelsen. Det er NSPV, der vurderer om hegnet skal pilles ned, for at de kan komme til. Det afhænger af, hvor dybt vandløbet er. Jo dybere vandløbet er, jo tættere skal maskinen være på vandløbskanten/kronekanten. For at være helt sikker på ikke at skulle pille sit hegn ned i forbindelse med vedligeholdelse, så skal det stå 8 meter fra Vandløbskant/kronekant.

Kasper oplyste, at der havde været udfordringer med det våde vejr, som gav dårlige køreforhold langs med vandløbene, hvilket har forsinket oprensningerne. Kasper fortalte, at der er mange gydende fisk i vandløbene allerede. Den bløde jord langs med vandløbene har medført flere væltede træer og halvt væltede træer og buske, disse fjernes, hvis de er til gene for strømrøden. Hvis træet ikke generer strømrøden bliver træet liggende til eventuel senere bortskaffelse, dog fjernes nedhængene grene. Claus fortalte, at hvis træer vælter på privat grund og ud i åen er det den lodsejer, hvorfra træet er væltet, der har ansvaret for at fjerne træet.

Kasper fortalte, at NSPV (Nordsjællands Park og Vej) er begyndt at benytte programmet synchronizer, som er et opgavestyringssystem, der kan bruges på en mobiltelefon. Hidtil er programmet blevet benyttet til græsslåning og snerydning, men nu benyttes det også i vandløbene. Med synchronizer bliver der trukket en digital streg med de positioner, hvor mobiltelefonen har været. På den måde kan man i programmet se, hvilke strækninger der er blevet grødeskåret og, hvor langt mandskabet er nået til.

Søren spurgte til sandfanget ved bassebækken ude ved Dalgårdsvej. Kasper oplyste, at det er tømt. Driften af sandfang er udlagt eksterne firmaer, da NSPV ikke selv har maskiner, der er store nok.

Ad pkt. 5

Vi så to videoer, som beskrev dynamikken i vandløb samt ulemper ved grødeskæring (videoernes link findes i slideshowet). Claus gjorde opmærksom på, at videoerne viser det ideelle vandløb og den ideelle vandløbsvedligeholdelse, når der ikke er taget hensyn til afvandingsinteresser. Claus fortalte om omsætning af det organiske materiale i jorden, og refererede i den forbindelse til Langstrup mose. Claus fortalte om, hvordan vandløb mæandrerer dvs. at vandløbet eroderer på ydersiden af et sving og lægger materialet af på indersiden af det næste sving. Derved opstår der et slynget forløb. Vandløb er dynamiske og flytter sig hele tiden og vil hele tiden forsøge at slynge sig selv. Claus fortalte, at det gode vandløb har gode fysiske forhold som f.eks. godt fald, slyngninger, varierende strømforhold, fast bund og rent vand. Der var snak omkring vand fra land og byer, og at der kommer for meget vand fra byområder, da det ikke bliver forsinket her. Claus tilføjede, at kommunen stiller strenge vilkår i udledningstilladelse til rensning af vandet, og hvor mange l/s (liter i sekundet), der må ledes ud i vandmiljøet fra f.eks. en regnvandsledning.

Der blev snakket om, hvordan maskinel grødeskæring favoriserer dominerende grødearter som pindsvineknob, som skyder fra basis ligesom græs og giver en artsfattig plantesammensætning i vandløbet. Søren oplyste, at der findes en maskine som trækker pindsvineknob med rode. Den tager selektivt pindsvineknob. Han ville gerne høre, om kommunen havde planer om at benytte en sådan maskine. Claus fortalte at kommunen måske kigger på det i fremtiden. Det er interessant, da det kan være med til at opbryde strækninger domineret af pindsvineknob og give plads til andre arter. Ideen er at tilgodese øvrige planter (kommentar fra Søren). Vi har en del strækninger i Fredensborg Kommune med pindsvineknob, så der kunne måske laves forsøg på udvalgte strækninger. Hans spurgte til om det samme gælder for dunhammer, da han havde indtryk af, at dunhammerne flere steder var ved at lukke vandløbene til.

Claus fortalte om, hvordan anlæg af f.eks. en gydebanke påvirker vandstanden opstrøms i et vandløb og, at det afhang af faldet i vandløbet. Konklusion var, at vandløb med ringe fald bliver stuvningspåvirket længere opstrøms i forbindelse med en bundhævning på f.eks. 30 cm end vandløb med gode faldforhold. I vandløb som har et fald på 1 promille giver 30 cm bundhævning en opstuvning på ca. 230 meter opstrøms (se eksempel på hydrologiske beregninger i slideshowet). Vandløb med et stort fald er ikke så påvirkede af bundhævninger, da opstuvningszonen ikke er så lang.

Søren spurgte til gennemsnitsfaldet på kommunens offentlige vandløb, Claus svarede, at vi ikke har beregnet det gennemsnitlige fald for vores vandløb, da det varierer fra strækning til strækning, men generelt er der noget fald i vores vandløb.

Birgitte oplyste, at der den 10. november 2019, havde været en vandløbsfilm på DR, som var rigtig god (værd at se). Link til program findes her:

https://www.dr.dk/drtv/program/vores-livgivende-vandloeb_148247

Claus fortalte, at DVFI (fauna indekset) for vores vandløb generelt ikke lever op til målsætningen om god økologisk tilstand. Kommunen har kun en strækning som lever op til målsætningen om god økologisk tilstand.

Erik fortalte om dengang, da han flyttede ind i sin ejendom ved Grønholt Å, var åen flere gang mælkehvid af spildevand, hvilket ikke har været tilfældet i mange år, hvilket tyder på, at der er sket forbedringer i vandløbene i forhold til tidligere tider.

Ad pkt. 6

Karen fortalte om, hvad drændybdekortene viste. Drændybdekortene viste, hvor der er vandlidende arealer og, hvilken arealanvendelse der er på arealerne langs med Nivåen. Kortene viste, at mange arealer langs Nivåen i Langstrup Mose er ekstensivt dyrkede græsarealer, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der var dialog om Nivåen i forhold til vedligeholdelsen i åen. Karen oplyste, at politikerne havde bedt administrationen om at kortlægge arealanvendelsen langs med Nivåen.

Karen oplyste, at kommunen overholder regulativet for vandløbet og, at der løbende laves opmålinger af vandløbet og, at der renses op i henhold til regulativet.

Erik spurgte til, om der kan laves laguner langs med åen til tilbageholdelse af vandet, så det ikke oversvømmer de forkerte steder. Karen oplyste, at mange af arealerne langs med åen er § 3 beskyttede og derfor må vi kun lave projekter, hvis de forbedrer naturkvaliteten på disse arealer eller er væsentligt samfundsmæssigt nødvendige.

Erik spurgte til Donse Å Projektet og de meget kraftige slyngninger. Claus oplyste, at kommunen i sådanne projekter arbejder med vandets kræfter. Hvis vi ikke lavede slyngninger ville der komme stor materiale vandring ned gennem åen, fordi vandløbet så selv vil begynde at lave slyngninger. Vi har forsøgt at

lægge vandløbet tilbage i dets naturlige leje, på samme måde som man har gjort det i Skjern Å.

Claus oplyste, at kommunen skal i gang med at snakke med ny lodsejer i forbindelse med Langstrup Å projektet, i forhold til, om der kan etableres en slyngning på den pågældende lodsejers areal.

Søren fortalte, at Udvalget (PMK Plan, Miljø og klimaudvalget) senest i År (2019) skal komme med en tilbagemelding på Langstrup mose projektet.

Karen oplyste, at kommunen følger med i de nye muligheder for jordfordeling, f.eks. multifunktionelle jordfordelinger. Søren fortalte, at der ikke var bred tilslutning til projektet på mødet.

Ad pkt. 7

Claus oplyste, at der oprettes et vandråd for øresundsoplandet, da bl.a. DN er interesseret i, at der oprettes et vandråd. Gribskov Kommune bliver sekretariatskommune for vandrådet.

Ad pkt. 8

Vandplansprojekternes status:

- Højsagervandløbet, er udsat.
- Dageløkkevandløbet, er udsat pga. manglende finansiering.
- Grønholt Å, udsat pga. manglende finansiering. Den ene af de rørlagte strækninger er forsvundet ud af vandplanerne men den anden strækning er fortsat med i vandplanerne.
- Donse Å gennemført. Der er mange trådalger på pga. blotlagt jord i forbindelse med etableringen. Det forsvinder dog med tiden.
- Langstrup Å, vi er i gang med forundersøgelser.
- Grønholt Å, vi er i gang med detailprojektering.
- Nivåen, plantning af træer er udsat.
- Nivåen, vådområdeprojekt afventer tilbagemelding fra en lodsejer.

Claus fortalte, at kommunen har pligt til at gennemføre vandplansprojekterne, mens vådområdeprojekter skal gennemføres er på frivillig basis.

Vådområdeprojektet omfatter bundhævning på en udvalgt strækning, nedlæggelse af vandløbsbrinker, samt afbrydning af dræn. Projektet har til formål at fjerne kvælstof fra vandet via denitrifikation, inden vandet løber ud i Øresund. Det udpegede område er det eneste vådområde i vandopland Øresund.

Vådområdeprojektet i Nivåen gennemgås ved næste dialogforumsmøde i 2020.

Ad pkt. 9

Claus oplyste at vandløbsstrækninger, der ønskes opmålt, skal være indmeldt til Fredensborg Kommune inden den 1. marts. Hvis der er behov for oprensning sker det fra 1. august – 1. november.